

על חיתת הבר ו"בנק הגנים" שבה – חקר רשת

פיתוח: יהבית לוריא, 2006

קיראו את קטעי המידע והשיבו על השאלות הניתנות ביניהן.

חיתת הבר הינה האחת מצמחי התבואה שגידל האדם בחקלאות הקדומה במזרח התיכון. חיתת הבר התגלתה בארץ לראשונה ע"י אהרון אהרונסון, לפני 100 שנה. מאז נמצאו אוכלוסיות נוספות של חיתת הבר גם באיזורים אחרים בארץ. עסקו בכך חוקרים מהאוניברסיטה העברית, ממכון ויצמן ומאוניברסיטת ת"א.

1. היכן אהרונסון גילה את חיתת הבר?
2. מהם והתנאים האקולוגיים המאפיינים את בתי הגידול בהם נמצאו אוכלוסיות של חיתת הבר? קיראו על כך במאמר מקור הלחם הקדום בעולם.
3. מהם איזורי התפוצה של חיתת הבר על פי הממצאים עד היום? היעזרו במידע המוצג באתר "צמחית ישראל ברשת" – הערך "חיתת הבר". (לקבלת המפתח לאיזורים הצבועים במפת התפוצה – לחץ על המפה).

בכתבה "חיתה במדבר" מדווח על תגלית עולמית: "צוות חוקרים ישראלים מצא את אם החיתה גם באיזור דרומי ויבש בישראל - בהר עמשא שמדרום להר חברון".

4. מהי החשיבות של תגלית זו?

חיתת-הבר מכונה בשם "אם החיתה" כי ממנה טופחו בארץ זנים שונים של החיתה התרבותית, המאופיינים בטיפוח תכונות המותאמות לצרכים החקלאיים והשיווקיים של החיתה התרבותית.

5. השוו בין החיתה התרבותית לחיתת הבר. אילו תכונות השתנו בעקבות הטיפוח הגנטי? אילו תכונות נעלמו?

תכונות	חיתת הבר	החיתה התרבותית

בכתבה כתוב ש"החוקרים מקווים כי כעת ניתן יהיה להשתמש בחיתת הבר, הגדלה באיזורים צחיחים, כדי ליצור זנים עמידים של חיתה תרבותית, שיוכלו לצמוח גם בתנאי יובש".

העברת גנים מחיתת הבר לזני התרבות נעשתה כבר כדי ליצור חיתה בעל ערך תזונתי גבוה יותר, עתירה בחלבון אבץ וברזל.

6. כיצד הצליחו להעביר גנים אלו מחיתת הבר אל החיתה התרבותית?

תוכלו לקרוא על כך במאמר "[גן של "אם החיטה" יסייע בשיפור התזונה בעולם](#)", שפורסם בנובמבר 2006. תארו בקצרה את גילוי הגן, את חשיבות התגלית ואת דרך יצירת הזנים המכילים גן זה.

בהצלחה!